

Nr 328.

Av herr **Hammarlund**, *angående sänkning av vissa industritullar.*

Det svåra läge, vari vårt jordbruk befinner sig, torde tillfyllest motivera att varje åtgärd, som kan befinnas leda till ett lättande av trycket, noggrant överväges, varvid icke blott hänsyn bör tagas till den akuta jordbrukskrisen utan även till den i flera avseenden missgynnade ställning, jordbruket i allmänhet intager inom näringslivet och för vars upphjälpande åtgärder på lång sikt äro erforderliga.

Då det gäller den allmänna avvägningen av olika näringsgrenars ställning till varandra, träder utan tvivel tullsystemet i förgrunden, då dess avpassande på lämpligaste sätt hör till de viktigaste ingripanden, som kunna komma ifråga från statens sida. Det är tydligt att genom tullsystemet regleras i ej obetydlig utsträckning bytesförhållandet mellan olika näringars produkter, då priserna i hög grad påverkas genom tullarna. Om man bortser från tullsystemets verkningar vid konkurrens från utlandet, kan man t. o. m. göra påståendet, att vad en näring erhåller i tullskydd får betalas av någon eller några andra. Man torde även kunna utsträcka detta till att gälla de folkgrupper, som äro knutna till de olika näringarna.

Genom tull- och traktatkommitténs utredning synes vara konstaterat, att jordbruket är i hög grad missgynnadt i tullavseende, och riksdagen uttalade sig ju också år 1927 för en närmare undersökning på denna punkt, varefter Kungl. Maj:t uppdrog åt särskilda sakkunniga, 1928 års tullkommitté, att utföra denna undersökning.

Det ligger i sakens natur, att denna utredning måste taga tämligen lång tid i anspråk, men frågan är om alla åtgärder till utjämning av förefintliga missförhållanden nödvändigt måste anstå lika länge. Kommittén har som bekant i skrivelse till Kungl. Maj:t anmält, att den icke kunde taga ställning till förslag om höjning av vissa jordbrukstullar, då kommittén icke på den tid som stode till buds kunde prestera den allsidiga utredning, som måste anses erforderlig. Någon utbrytning av vissa spörsmål för att giva dem en snabbare behandling synes sålunda icke vara att förvänta från kommitténs sida.

Vid årets riksdag har förebådats, att förslag skola av Kungl. Maj:t föreläggas riksdagen till prövning angående höjning av tullsatserna för vissa slag av spannmål. Det borde även vara möjligt att oberoende därav, att 1928 års tullkommitté ej hunnit slutföra sitt arbete, framföra förslag om sänkning av vissa för jordbruket särskilt betungande industritullar.

En av orsakerna till att jordbruket icke på långt när lyckats nedbringa sina produktionskostnader i samma grad som dess saluförda produkter sjunkit i pris torde vara den fördyring vissa industritullar medföra beträffande varor, som jordbrukarna måste anskaffa för att kunna driva sin produktion. Det har som exempel uppgivits, att järn och järnvaror fördyras med i det närmaste 23 procent genom tullarna, maskiner med mellan 15 och 16 procent, lädervaror med 18 å 19 procent o. s. v. Obestridligen är detta en betydande tunga för jordbruket med hänsyn dels till att dess produkter äro lågt eller icke alls tullskyddade, dels därtill att jordbruksskyddet ofta endast ofullständigt kan utnyttjas. Det är tydligen nödvändigt, att den jämvikt, som avsågs vid vårt nuvarande tullsystems införande, snarast möjligt på ena eller andra vägen återställes.

Skulle det visa sig ogenomförbart att genom höjning av jordbrukets tullskydd återställa detta jämviktsförhållande, torde man icke böra tveka att söka vinna samma syftemål genom sänkning av sådana industritullar, som i särskild grad stegra jordbrukets produktionskostnader. Man kan därvid måhända tänka sig möjligheten av en provisorisk sänkning till dess 1928 års tullkommitté hunnit slutföra sin utredning. På grund av frågans invecklade beskaffenhet, som gör det svårt att överblicka resultatet av eventuellt behövliga åtgärder, torde dock förslag böra inväntas från Kungl. Maj:t.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning och förslag till nästa års riksdag angående sänkning av sådana industritullar, som i särskilt hög grad stegra jordbrukets produktionskostnader.

Stockholm den 21 januari 1930.

Nestor Hammarlund.